

Informatīvais ziņojums „Par 2011.gada budžetā papildus īstenojamiem fiskālās konsolidācijas pasākumiem”

Atbilstoši Nacionālā Trīspusējās sadarbības padomes 25.februāra vēstulē Nr. 222-5/7 „Par NTSP sēdes darba kārtībā iekļautiem jautājumiem” izteiktajam lūgumam par informācijas sniegšanu, Finanšu ministrija ir sagatavojusi informatīvo ziņojumu par 2011.gada budžetā papildus īstenojamiem fiskālās konsolidācijas pasākumiem.

Pagājušā gada beigās svarīgākais uzdevums bija valsts budžeta 2011.gadam apstiprināšana. Izvēle par izdevumu samazināšanas un ieņēmumu palielināšanas pasākumiem nebija viegla, tomēr svarīgākais bija pieņemt valsts budžetu jau 2010.gada gada beigās. Lai neapdraudētu vienošanos par budžeta savlaicīgu pieņemšanu, atsevišķi lēmumi par papildu fiskālās konsolidācijas pasākumiem tika atlikti uz 2011.gada pavasari. Budžeta savlaicīga pieņemšana novērsa negatīvu ietekmi uz valsts reputācijas risku un stiprināja pārliecību par Latviju kā uzticamu sadarbības partneru, kas ir spējīga turpināt ekonomikas stabilizācijas programmu un uzņemtas saistības.

Latvijas ieguvumi no papildu fiskālās konsolidācijas pasākumiem 2011.gadam ir vērtējami šādi:

- Tā kā ražošanas izlaide ir tuvu maksimumam, ir vitāli nepieciešama iekšēju un ārēju investīciju piesaistīšanai, kas nodrošinātu Latvijas ekonomikas un labklājības izaugsmi turpmākajos gados.
- Investoriem jādod skaidra ziņa, ka tiek turpināts īstenot tautsaimniecības stabilizācijas pasākumus, strukturālās reformas, kā arī tiek novērsta pārmērīga valsts budžeta deficīta situācija (ko, savukārt, reitingu aģentūras uzskata par vienu no primārajiem uzdevumiem, kas svarīgs priekšnoteikums Latvijas kredītreitingu uzlabošanai).
- Papildu konsolidācijas veikšana vēl 2011. gadā ir vērtējama kā viedāka alternatīva nekā šīs konsolidācijas atlikšana uz 2012. gadu, kad faktiski viss nepieciešamais konsolidācijas apmērs būs jānodrošina veicot izdevumu puses pasākumus, kas ievērojami pastiprinās spiedienu uz sociālo budžetu - vienīgo līdz šim no konsolidācijas pasargāto jomu.

Tomēr svarīgi atzīmēt, ka papildu konsolidācijas pasākumi 2011. gadā pamatā veicami ieņēmumu pusē, 2012. gadā - izdevumu pusē, jo:

- Šobrīd apzināmies, ka tuvākajā nākotnē papildu izaicinājums būs inflācija. Lai izpildītu Māstrihtas kritēriju attiecībā uz inflāciju (kur Latvijas atbilstību vērtēs 2012. gadā), inflāciju veicinoši pasākumi, proti, pasākumi ieņēmumu pusē ir iespējami tikai 2011. gadā, tādu iespēju liedzot 2012. gadā.
- Arī raugoties no fiskālās stratēģijas viedokļa, fiskālo mērķu sasniegšanai vidējā termiņā izvēle ir (i) vai nu lemt par konsolidācijas pasākumiem 50 milj. latu apmērā šogad (kuriem pamatā ir ieņēmumu pasākumi), (ii) vai arī 2012. gadā tos kompensēt uz sociālā budžeta izdevumu optimizācijas (samazināšanas) rēķina.
- Ierosinātie papildu konsolidācijas virzieni 2011. gadam (skatīt detalizētu sarakstu ar iespējamiem budžeta konsolidācijas pasākumiem pielikumā) ir:
 - pamatā nodokļu pieaugums (t.sk. azartspēļu nodoklis, akcīzes nodoklis dabasgāzei un degvielai, samazināto pievienotās vērtības nodokļa likmju dabasgāzei atcelšana);

- mazākā mērā arī izdevumu samazinājums (dotācijas un citi kārtējie izdevumi);
- Pieņemot lēmumus par papildu konsolidācijas pasākumiem 2011. gadā, tiks arī mazināts slogs 2012. gadā plānotajai konsolidācijai, kad plānots būtisks deficīta samazinājums no 5,4% līdz 2,9% no IKP.

Ņemot vērā minēto papildu fiskālā konsolidācija ir vajadzīga un pamatota. Šogad pastāvošā iespēja nodrošināt konsolidāciju ar ieņēmumu puses pasākumiem būs liegta 2012. gadā, dēļ to ietekmes uz inflāciju. Ir jāveic grūtas izšķiršanās šodien, vienlaicīgi apzinoties, ka arī 2012. gada budžets būs izaicinājums, jo diskusiju pamatā būs sociālais budžets. Ja lēmumi par papildu konsolidāciju 2011. gadam netiks pieņemti, tad jāērēķinās ar papildu slogu līdzvērtīgā apmērā, bet jau uz sociālo budžetu izdevumiem 2012. gadā.

Finanšu ministrijas valsts sekretāra vietā
Administrācijas vadītājs

G.Kauliņš

08.03.2011. 12:45
502
Ozoliņa
67083823, Liga.Ozolina@fm.gov.lv